

Innspill til Stortingets Familie- og kulturkomité på Representantforslag om oppretting av lov om etikkinformasjon Dokument 8:58 S (2015-2016)

Bakgrunnen for etableringen av Initiativ for etisk handel (IEH) i år 2000, var avsløringer om at norske selskaper bidro til brudd på menneskerettigheter i sine leverandørkjeder. Samtidig ga bedriftene uttrykk for at de trengte praktisk hjelp til å håndtere denne, for mange, nye problemstillingen.

Målet ble å lage et praktisk ressurscenter, eiet av disse ulike aktørene sammen. Bak sto en erkjennelse av at disse komplekse problemstillingene krever samarbeid mellom flere parter. IEH ble derfor startet av en arbeidsgiverorganisasjon (Virke), fagbevegelse (LO), sivil sektor (Kirkens Nødhjelp) og næringsliv (Coop Norge).

Siden den gang har vi jobbet med flere hundre norske virksomheter. Se våre medlemmer [her](#). I 15 år har vi jobbet for å fremme ansvarlige leverandørkjeder slik at internasjonal handel bidrar til å ivareta menneske- og arbeidstakerrettigheter, bærekraftig utvikling og forsvarlig miljøhåndtering. Derfor er IEHs hovedinnspill at:

Myndighetene, i all sin politikk, sørger for at internasjonal handel bidrar til å ivareta menneske- og arbeidstakerrettigheter, bærekraftig utvikling og forsvarlig miljøhåndtering.

Etikkinformasjonslov – forslag 2007

Kirkens Nødhjelp foreslo innføringen av en etikkinformasjonslov i brev til regjeringen i 2006. IEH fikk da i oppdrag av det nedsatte Utviklingsutvalget å utrede spørsmålet:

”Hvordan kan en etikkinformasjonslov påvirke næringslivet til å ta et større etisk ansvar? Dette inkluderer oversikt over erfaringer fra andre land som har innført regelverk for en mer åpen etikkinformasjon og rapportering. Innspill på hva oppnår man med en slik lovgivning og hvilke erfaringer man har med tilsvarende regelverk jfr. Miljøinformasjonsloven.”

IEHs notat til Utviklingsutvalget fra september 2007 er utdelt. IEHs notat til Utviklingsutvalget fra september 2007 er utdelt. Notatet må leses i historiens lys. Og det er verdt å merke seg at det er skrevet før § 3-3 c. *Redegjørelse om samfunnsansvar* kom inn i regnskapsloven våren 2013. Men konklusjonen fra den gang var:

Men konklusjonen fra den gang var:

«Innføring av en rapporteringslov eller etikkinformasjonslov vil representere et skritt i riktig retning når det gjelder å motivere næringslivet til å ta et større etisk ansvar. En etikkinformasjonslov etter modell av Miljøinformasjonsloven kan lett bli en rettighet for de aller mest ressurssterke. (...). Samtidig vil denne informasjonen være tilgjengelig for interesserte forbrukere eller andre aktører. For at det skal skapes gode, utviklingsfremmende resultater som følge av en slik plikt må imidlertid fagkompetanse på og opplæringsmuligheter for hvordan dette gjøres være tilgjengelig for næringslivet.»

Dagens forslag

IEH har hatt en prosess blant våre medlemmer om dagens forslag til etikkinformasjonslov. Saken engasjerer mange av våre medlemmer. Under oppsummerer vi noen av innspillene som har kommet i saken, men vi kan oppsummere innspillene fra IEH og våre medlemmer til følgende:

1. **Intensjonen bak forslaget støttes, både ønsket om et ansvarlig næringsliv, om bedre forhold for arbeiderne i som produserer varer som importeres til Norge, og om åpenhet.**
2. **Det er bra å utrede et forslag til en etikkinformasjonslov, da vil man få styrken og svakhetene ved en slik lov beslyst. IEH bidrar gjerne med erfaringsbasert fagkunnskap i utredningen.**
3. **Dersom loven skal ha en virkning og være rettferdig, bør den gjelde alle virksomheter i Norge. Også de som ikke selger forbruksvarer, men f.eks. innsatsfaktorer til industri.**
4. **Dersom loven også skal inneholde en plikt til å ha kunnskap, slik som Miljøinformasjonslovens §§ 8 - 9, må dette være kunnskap som bedriftene har mulighet til å tilegne seg.**
5. **Det er svært viktig at loven ikke blir utformet slik at den fører til økt bruk av sosiale revisjoner. Det er andre ting, som langsiktig forbedringsarbeid i samarbeid med leverandørene, bransjeinitiativ og endrede politiske rammebetingelser som fører til forbedring. Det er viktig at loven er utformet slik at den faktisk oppnår hensikten!**
6. **Denne loven er inspirert av Miljøinformasjonsloven. Erfaringene fra, og effektene av, den loven bør være førende for en eventuell ny, liknende lov.**
7. **IEHs virksomheter må årlig rapportere detaljert om hva de gjør for å fremme anstendige arbeidsforhold, uten menneskerettighetsbrudd, miljøødeleggelser og korrupsjon i sine leverandørkjeder. Den rapporten ligger åpent tilgjengelig. Flere bedrifter burde oppfordres til å melde seg inn i flerpartssamarbeidet, og rapportere åpent om det de gjør. Da vil de også få hjelp og støtte til forbedringsarbeidet, og det er nødvendig for å oppnå de ønskede resultatene.**

Bedriftene i IEH har meldt inn følgende innspill til loven:

- Enige om målet – mer åpenhet og transparens!
- Positiv til at det blir mer debatt og diskusjon.
- Vanskelig å være imot en utredning. En utredning kan gi mer fokus på temaet og belyse de ulike aspektene
- Viktig å bli enig om målet og så diskutere middelet.
- Hvordan skal dette egentlig gjennomføres i praksis?
- Skal det gjelde alle i Norge, eller også de som leverer til Norge. Særregler for noen land er vanskelig å forholde seg til. Generelt bedre med universelle ordninger versus særegne nasjonale lovgivninger.
- Mange av oss jobber jo med åpenhet allerede
- Viktig at man tar hensyn til bedriftshensyn som kopiering av produkter, sikkerhet, osv.
- Viktig å se på alle aspektene før en slik lov eventuelt blir vedtatt.
- Vi er jo ikke lovpålagt å ha denne informasjonen: Å følge opp leverandører er ikke lovpålagt, så det er rart med en lov som krever åpenhet om det.
- Vi vil ikke ha en ny palmeolje sak – der man kategoriserer ting som enten dårlige eller bra, uten skikkelig kjennskap til det man snakker om.

- Hvilken type informasjon vil man ha? Om leverandør? Om produksjon? Om underleverandør?
- En slik lov må i så fall gjelde alle, alle produkter og tjenester, både private og offentlige. ¹

Innspill fra NGOs:

- Veldig positive, miljøloven fungerer, vil ha liknende på etikk.
- Spent på hva det skal innebære.
- Vårt mål er at vi vil vite hva bedriftene vet om forholdene i leverandørkjeden.

Avslutningsvis tror IEH at en slik lov vil gi bedriftene som er medlemmer av IEH et konkurransefortrinn, fordi de allerede rapporterer detaljert og åpent gjennom IEH rapporten. For de mange bedriftene som ikke har noe kjennskap til sin leverandørkjede, og hvilke forhold arbeiderne der jobber under, kan en slik lov, forutsatt at den er riktig utformet, ha større betydning.

Per N. Bondevik

Daglig leder

Karoline Bakka Hjertø

Seniorrådgiver

Tlf 99227303

---

¹ I 2015 importerte vi varer til en verdi av rekordhøye 614,1 milliarder kroner. Kun 19,4 milliarder kroner var import av klær, og 5 milliarder var sko. Møbelimporten var på 14,9 milliarder, og vi importerte mobiltelefoner til (rekordhøye) 7,8 milliarder kroner. Men til sammenlikning importerte vi maskiner og transportmidler til en verdi av 248,3 milliarder (den klart høyeste importandelen). Loven må også gjelde de bransjene som ikke selger til forbruker, som selger innsatsfaktorer til industri o.l.